

DZIAŁANIA ANTYTERRORYSTYCZNE

Komentarz

Michał Gabriel-Węglowski

KOMENTARZE PRAKTYCZNE

DZIAŁANIA ANTYTERRORYSTYCZNE

Komentarz

Michał Gabriel-Węglowski

KOMENTARZE PRAKTYCZNE

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

Stan prawny na 1 stycznia 2018 r.

Wydawca
Monika Pawłowska

Redaktor prowadzący
Joanna Maź

Opracowanie redakcyjne i łamanie
Violet Design

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

prawolubni

SZANUJMY PRAWO I WŁASNOŚĆ
Więcej na www.legalnakultura.pl
POLSKA IZBA KSIĄŻKI

© Copyright by
Wolters Kluwer Polska SA, 2018

ISBN: 978-83-8124-368-1

Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. 22 535 82 19
e-mail: ksiazki@wolterskluger.pl
www.wolterskluger.pl
księgarnia internetowa www.profinfo.pl

*Terroryzm działa absolutnie niekonwencjonalnymi środkami,
państwo swoją armią nigdy z nim nie wygra*
Tadeusz Mazowiecki

*Odnoszę wrażenie, że „wojna z terroryzmem” wytworzyła nową
– opierającą się na strachu i znieczuleniu – mentalność części opinii publicznej
w krajach Zachodu, wedle której „nasze” zbrodnie to „uboczne straty”,
zaś zbrodnie „ich” to „niewybaczalne okrucieństwo”; wedle której – jak powiedział
pewien amerykański krytyk – podkładanie bomb to terroryzm,
natomiast ich zrzucanie z samolotów już nie*
Artur Domosławski

*Terroryzm to dla tych, którzy go uprawiają, rodzaj narkomanii,
z tym że w narkomanii siła niszczycielska jest zwrócona
do wnętrza człowieka, a w terroryzmie – na zewnątrz,
przeciw bliźniemu, któremu nałożyło się przedtem maskę wroga*
Ryszard Kapuściński

*Terroryzm nie może być rozpatrywany bez politycznego,
historycznego, a nawet społecznego kontekstu*
Zbigniew Brzeziński

*To nie wąglik, terroryzm ani AIDS są najgorszą chorobą
naszego świata. Jest nią nienawiść*
Alejandro G. Inárritu

Spis treści

Wykaz skrótów	9
Wprowadzenie	13
Ustawa z 10.06.2016 r. o działaniach antyterrorystycznych	41
Rozdział 1	
Przepisy ogólne	43
Art. 1. [Zakres ustawy]	43
Art. 2. [Słownik ustawowy]	52
Art. 3. [Odpowiedzialność ogólna Szefa ABW]	62
Rozdział 2	
Działania antyterrorystyczne zapobiegające zdarzeniom o charakterze terrorystycznym	65
Art. 4. [Wewnętrzna współpraca antyterrorystyczna]	65
Art. 5. [Koordynacja i klasyfikacja działań antyterrorystycznych]	67
Art. 6. [Wykaz osób podejrzewanych o działalność terrorystyczną]	70
Art. 7. [Informacje o zagrożeniach terrorystycznych]	72
Art. 8. [Koordynacja czynności operacyjno-rozpoznawczych]	73
Art. 9. [Czynności inwigilacyjne wobec cudzoziemców]	74
Zasady ogólne	76
Rodzaje czynności inwigilacyjnych	78
Dokumentacja czynności inwigilacyjnych	91
Okres stosowania czynności inwigilacyjnych	96
Nadzór prokuratorski nad czynnościami inwigilacyjnymi	101
Wykorzystanie materiałów z czynności inwigilacyjnych	102
Likwidacja materiałów niepodlegających wykorzystaniu	110
Obowiązki przedsiębiorców	111
Art. 10. [Gromadzenie danych identyfikacyjnych cudzoziemców]	117
Art. 11. [Dostęp ABW do baz danych]	125

Art. 12. [Kontrola antyterrorystyczna zabezpieczeń obiektów]	132
Art. 13. [Tymczasowe instalacje radiokomunikacyjne]	134
Art. 14. [Delegowanie pracowników i funkcjonariuszy służb do ABW]	138

Rozdział 3

Stopnie alarmowe	142
Art. 15. [Kategorie alarmów antyterrorystycznych]	142
Art. 16. [Kompetencje do zarządzania alarmów antyterrorystycznych]	143
Art. 17. [Sztab koordynacyjny]	163

Rozdział 4

Działania antyterrorystyczne na miejscu zdarzenia o charakterze terrorystycznym, w tym działania kontrterrorystyczne	165
Art. 18. [Bezpośrednie kierowanie działaniami antyterrorystycznymi na terenie kraju]	165
Art. 19. [Koordynacja działań antyterrorystycznych poza granicami RP]	168
Art. 20. [Ewakuacja i ograniczenie ruchu]	169
Art. 21. [Zakaz zgromadzeń i imprez masowych]	170
Art. 22. [Zasady udziału Sił Zbrojnych RP w działaniach antyterrorystycznych]	171
Ewakuacja i ograniczenie ruchu	172
Zakaz zgromadzeń i imprez masowych	176
Użycie Sił Zbrojnych RP w działaniach antyterrorystycznych	180
Art. 23. [Zasady specjalne użycia broni palnej w działaniach kontrterrorystycznych]	188
Art. 24. [Działania antyterrorystyczne na akwenach morskich]	198

Rozdział 5

Przepisy szczególne dotyczące postępowania przygotowawczego	204
Art. 25. [Postanowienie o przeszukaniu obszaru]	204
Art. 26. [Nadzwyczajny tryb przedstawienia zarzutów i tymczasowego aresztowania]	213
Uwagi ogólne	213
Przedstawienie zarzutu popełnienia przestępstwa o charakterze terrorystycznym	215
Tymczasowe aresztowanie	224
Legalność i nielegalność dowodów	229

Rozdział 6

Zmiany w przepisach	235
Art. 27. [Zmiany w ustawie o Policji]	235
Art. 28. [Zmiany w ustawie o ochronie granicy państwowej]	237
Art. 29. [Zmiany w ustawie o Straży Granicznej]	237

Art. 30. [Zmiany w ustawie o ochronie przeciwpożarowej]	238
Art. 31. [Zmiany w ustawie o ochronie gruntów rolnych i leśnych]	238
Art. 32. [Zmiany w Kodeksie karnym]	239
Art. 33. [Zmiany w ustawie o ochronie osób i mienia]	240
Art. 34. [Zmiany w ustawie – Prawo bankowe]	240
Art. 35. [Zmiany w ustawie o giełdach towarowych]	241
Art. 36. [Zmiany w ustawie o Biurze Ochrony Rządu]	241
Art. 37. [Zmiany w ustawie o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych]	241
Art. 38. [Zmiany w ustawie o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu]	242
Art. 39. [Zmiany w ustawie – Prawo lotnicze]	251
Art. 40. [Zmiany w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym]	253
Art. 41. [Zmiany w ustawie o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych]	253
Art. 42. [Zmiany w ustawie o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi]	254
Art. 43. [Zmiany w ustawie – Prawo telekomunikacyjne]	254
Art. 44. [Zmiany w ustawie o obrocie instrumentami finansowymi]	255
Art. 45. [Zmiany w ustawie o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego]	256
Art. 46. [Zmiany w ustawie o służbie funkcjonariuszy Służby Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służby Wywiadu Wojskowego]	258
Art. 47. [Zmiany w ustawie o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym]	258
Art. 48. [Zmiany w ustawie o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin]	259
Art. 49. [Zmiany w ustawie o Państwowym Ratownictwie Medycznym]	260
Art. 50. [Zmiany w ustawie o zarządzaniu kryzysowym]	260
Art. 51. [Zmiany w ustawie o Służbie Celnej]	260
Art. 52. [Zmiany w ustawie o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych]	260
Art. 53. [Zmiany w ustawie o Służbie Więziennej]	261
Art. 54. [Zmiany w ustawie o kierujących pojazdami]	261
Art. 55. [Zmiany w ustawie o działalności leczniczej]	261
Art. 56. [Zmiany w ustawie o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej]	262
Art. 57. [Zmiany w ustawie o cudzoziemcach]	262
Art. 58. [Zmiany w ustawie o szczególnych rozwiązaniach związanych z organizacją wizyty Jego Świątobliwości Papieża Franciszka w Rzeczypospolitej Polskiej oraz Światowych Dni Młodzieży – Kraków 2016]	263

Rozdział 7

Przepisy przejściowe, dostosowujące i przepis końcowy	265
Art. 59. [Wzmocnienie kadrowe i sprzętowe struktur antyterrorystycznych]	265
Art. 60. [Likwidacja telekomunikacyjnych usług tzw. pre-paid]	265
Art. 61. [Czasowe utrzymanie przepisów dotychczasowych ustawy]	266
Art. 62. [Centralny rejestr wizowy]	266
Art. 63. [Czasowe utrzymanie dotychczasowych przepisów wykonawczych]	266
Art. 64. [Limity finansowe wydatków]	267
Art. 65. [Wejście ustawy w życie]	267
 Wzory pism	 269
 Bibliografia	 279

Wykaz skrótów

Akty prawne

- k.c.** – ustawa z 23.04.1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. z 2017 r. poz. 459 ze zm.)
- k.k.** – ustawa z 6.06.1997 r. – Kodeks karny (Dz.U. z 2016 r. poz. 1137 ze zm.)
- k.k.w.** – ustawa z 6.06.1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz.U. z 2017 r. poz. 665 ze zm.)
- Konstytucja RP** – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2.04.1997 r. (Dz.U. poz. 483 ze zm.)
- k.p.** – ustawa z 26.06.1974 r. – Kodeks pracy (Dz.U. z 2016 r. poz. 1666 ze zm.)
- k.p.a.** – ustawa z 14.06.1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2017 r. poz. 1257)
- k.p.k.** – ustawa z 6.06.1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz.U. z 2017 r. poz. 1904)
- p.o.ś.** – ustawa z 27.04.2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2017 r. poz. 519 ze zm.)
- pr. bank.** – ustawa z 29.08.1997 r. – Prawo bankowe (Dz.U. z 2017 r. poz. 1876)
- pr. bud.** – ustawa z 7.07.1994 r. – Prawo budowlane (Dz.U. z 2017 r. poz. 1332 ze zm.)
- pr. lot.** – ustawa z 3.07.2002 r. – Prawo lotnicze (Dz.U. z 2017 r. poz. 959 ze zm.)
- pr. pocz.** – ustawa z 23.11.2012 r. – Prawo pocztowe (Dz.U. z 2017 r. poz. 1481)
- pr. prok.** – ustawa z 28.01.2016 r. – Prawo o prokuraturze (Dz.U. z 2017 r. poz. 1767)
- pr. tel.** – ustawa z 16.07.2004 r. – Prawo telekomunikacyjne (Dz.U. z 2017 r. poz. 1907)
- pr. zgrom.** – ustawa z 24.07.2015 r. – Prawo o zgromadzeniach (Dz.U. poz. 1485 ze zm.)

- reg. prok.** – rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 7.04.2016 r. – Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury (Dz.U. z 2017 r. poz. 1206)
- r.p.p.o.** – rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z 25.07.2016 r. w sprawie pobierania i przekazywania obrazów linii papilarnych i materiału biologicznego oraz utrwalania i przekazywania wizerunku twarzy osoby niebędącej obywatelem Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. poz. 1102)
- r.s.d.c.** – rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z 18.07.2016 r. w sprawie sposobu dokumentowania czynności podejmowanych wobec osoby niebędącej obywatelem Rzeczypospolitej Polskiej, w stosunku do której istnieje obawa co do możliwości prowadzenia przez nią działalności terrorystycznej (Dz.U. poz. 1058)
- u.ABW.AW** – ustawa z 24.05.2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu (Dz.U. z 2017 r. poz. 1920)
- u.b.a.** – ustawa z 21.05.1999 r. o broni i amunicji (Dz.U. z 2017 r. poz. 1839)
- u.b.i.m.** – ustawa z 20.03.2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych (Dz.U. z 2017 r. poz. 1160)
- u.b.m.** – ustawa z 18.08.2011 r. o bezpieczeństwie morskim (Dz.U. z 2016 r. poz. 281 ze zm.)
- u.c.** – ustawa z 12.12.2013 r. o cudzoziemcach (Dz.U. z 2016 r. poz.1990 ze zm.)
- u.d.a. / ustawa antyterrorystyczna** – ustawa z 10.06.2016 r. o działaniach antyterrorystycznych (Dz.U. poz. 904 ze zm.)
- u.o.i.n.** – ustawa z 5.08.2010 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz.U. z 2016 r. poz. 1167 ze zm.)
- u.o.m.RP** – ustawa z 21.03.1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej (Dz.U. z 2016 r. poz. 2145 ze zm.)
- u.P** – ustawa z 6.04.1990 r. o Policji (Dz.U. z 2017 r. poz. 2067)
- u.p.o.o.RP** – ustawa z 21.11.1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 2017 r. poz. 1430)
- u.s.d.g.** – ustawa z 2.07.2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz.U. z 2016 r. poz.1829 ze zm.)
- u.SG** – ustawa z 12.10.1990 r. o Straży Granicznej (Dz.U. z 2016 r. poz.1643 ze zm.)
- u.SKW.SWW** – ustawa z 9.06.2006 r. o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego (Dz.U. z 2017 r. poz. 1978)
- u.s.z.** – ustawa z 27.07.2001 r. o służbie zagranicznej (Dz.U. z 2017 r. poz. 161 ze zm.)

- u.ś.p.b.** – ustawa z 24.05.2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz.U. z 2017 r. poz. 1120)
- u.z.k.** – ustawa z 26.04.2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz.U. z 2017 r. poz. 209 ze zm.)
- u.ŻW.w.o.p.** – ustawa z 24.08.2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych (Dz.U. z 2016 r. poz. 1483 ze zm.)

Inne

- ABW** – Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego
- AW** – Agencja Wywiadu
- BOR** – Biuro Ochrony Rządu
- CBA** – Centralne Biuro Antykorupcyjne
- KAS** – Krajowa Administracja Skarbowa
- KCIK** – Krajowe Centrum Informacji Kryminalnej
- KGP** – Komendant Główny Policji
- MSWiA** – Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji / minister właściwy do spraw wewnętrznych i administracji
- MSZ** – Minister Spraw Zagranicznych
- PBW** – Przegład Bezpieczeństwa Wewnętrznego
- PG** – Prokurator Generalny
- PRM** – Prezes Rady Ministrów
- Prok. i Pr.** – Prokuratura i Prawo
- SG** – Straż Graniczna
- SKW** – Służba Kontrwywiadu Wojskowego
- SN** – Sąd Najwyższy
- SWW** – Służba Wywiadu Wojskowego
- ZUS** – Zakład Ubezpieczeń Społecznych
- ŻW** – Żandarmeria Wojskowa

Wprowadzenie

Współczesny świat zmagą się z ogromną liczbą zagrożeń o potencjalnie katastrofalnych skutkach co najmniej w skali kontynentalnej. Prawie żadne z nich nie jest zjawiskiem nowym, ale ich kumulacja i skala napięcia w ostatnich latach, dotąd nieznanie w dziejach ludzkości, zwiększyły się przede wszystkim z uwagi na globalizację oraz rozwój technologiczny. Zaliczmy do nich: coraz bardziej dramatyczne skutki zmian klimatycznych, problemy wewnętrzne i rozdziewki w Unii Europejskiej oraz w strefie euro, agresywną politykę Rosji w obszarze uznawanym przez nią za swoją strefę wpływów, nieustannie napiętą sytuację na Bliskim Wschodzie i w Azji Środkowej, tragiczną wojnę w Syrii, zbrojenia atomowe na Półwyspie Koreańskim oraz w Iranie, napięcia w obszarze zachodniego Pacyfiku w związku z odradzającą się potęgą Chin, nadal odczuwalne skutki kryzysu gospodarczego z 2008 r. i nierówności społeczne w większości państw rozwiniętych, zanieczyszczenia środowiska, wyczerpywanie się przynajmniej niektórych zasobów naturalnych, przeludnienie świata, kryzys migracyjny w Europie... Dla baczego obserwatora wydarzeń na arenie międzynarodowej łatwo dostrzegalna jest znaczna destabilizacja sytuacji międzynarodowej po okresie „zimnej wojny” i odprężeniu w stosunkach międzynarodowych lat 90. XX w. (choć oczywiście i wówczas nie brakowało krwawych konfliktów i tragicznych zdarzeń). Jeśli dodać do tego fenomen i nasilenie terroryzmu, doprawdy nietrudno o czarne scenariusze na najbliższe dekady, a obawa o przyszłość naszych dzieci i wnuków jest w pełni uzasadniona. W pewnym uproszczeniu można powiedzieć, że czas względnego spokoju skończył się 11 września 2001 r. między godziną 8.46 a 9.37 rano czasu miejscowego, gdy trzy samoloty pasażerskie uprowadzone przez członków Al-Kaidy uderzyły w wieże World Trade Center w Nowym Jorku i w Pentagon w Waszyngtonie (czwarty porwany Boeing, w wyniku bohaterskiej walki podjętej przez część pasażerów, rozbił się na niezamieszkanym obszarze Pensylwanii). Następne kilkanaście lat to ciąg narastających problemów na arenie światowej.

Przyczyn opisanego stanu rzeczy i istniejących niebezpieczeństw jest tak wiele i tworzą one tak skomplikowany węzeł zagadnień i problemów, że poszukiwanie rozwiązań oraz powodów do optymizmu jest skrajnie trudne. Splot przeciwstawnych interesów geopolitycznych wielu państw, zaszłości epoki kolonialnej, egoizmy narodowe, ksenofobia, fanatyzm religijny, brak edukacji zarówno zwykłych obywateli, jak i grup społecznych, czy

najwyklesza ludzka głupota, to niepełny ich katalog. Tworzą one koktajl będący wspólną pożywką dla rozwoju ekstremizmu różnego typu, za którym bardzo często postępuje terroryzm.

Fenomen terroryzmu nie jest oczywiście zjawiskiem nowym, jednak jego rozwój w XX w., w szczególności w ostatnich kilku dekadach, jest dynamiczny i trudny do powstrzymania¹. Niebawem sprzyjają mu także trzy czynniki:

- rozwój technologii informatycznych i telekomunikacyjnych, pozwalających na błyskawiczne i głęboko konspirowane przekazywanie informacji oraz na szerzenie propagandy przez ugrupowania prowadzące działalność terrorystyczną;
- rozwój środków transportu (przede wszystkim lotniczego), pozwalający na szybkie przemieszczanie się po całym świecie, a także na łatwiejsze „gubienie” się członków organizacji terrorystycznych w tłumie milionów codziennie podróżujących osób;
- wysokie standardy ochrony praw jednostki w społeczeństwach demokratycznych i duża otwartość granic, przede wszystkim na obszarze Europy, które terroryści wykorzystują z całą bezwzględnością.

Jakże trafne były i nadal są przy tym słowa Ryszarda Kapuścińskiego: „Nie chodzi tylko o to, jak często się mówi, że jedni są biedni, a drudzy bogaci. Problem jest dużo bardziej skomplikowany. Bieda we współczesnym świecie, świecie bardzo silnie rozwiniętej komunikacji, łączności i mediów, bardzo silnie działającym mechanizmie porównania, generuje poczucie strasznej frustracji, beznadziei, rozpacz i wściekłości. To nie jest bieda starego typu, w której biedny człowiek rodził się, żył i umierał w biedzie, myśląc, że taki po prostu jest jego los. Na skutek tego, że ludzie na całym świecie oglądają w telewizji innych, słuchają, czytają o nich, widzą, w jakiej sami znaleźli się sytuacji – i to generuje straszny, potworny ładunek wściekłości i nienawiści do tego stanu rzeczy, a za tym do współczesnego świata”².

W chwili obecnej Ameryka Południowa jest jedynym kontynentem, na którym stopień bezpośredniego zagrożenia atakami terrorystycznymi jest nieco niższy, choć nie jest to miejsce wolne od nich. Wszystkie pozostałe obszary lądów znajdują się pod stałą presją możliwości zamachów, choć oczywiście skala tego niebezpieczeństwa jest lokalnie zróżnicowana. Największe zagrożenie dotyka Europę, Azję i północną Afrykę. Na portalu internetowym WorldAtlas³ można znaleźć listę dwudziestu najbardziej krwawych aktów terroryzmu w historii (o różnym podłożu motywacji), w których łącznie zginęło co najmniej 9049 osób. To tragiczne zestawienie otwiera atak na wieże WTC i Pentagon

¹ Bardzo szeroki obraz fenomenu terroryzmu, począwszy od starożytności, można odnaleźć m.in. w *Encyklopedii terroryzmu*, Warszawa 2004. Szerzej o tym również: I. Resztak, *Zjawisko terroryzmu*, Prok. i Pr. 2012/7–8, a także K. Jałoszyński, *Współczesny wymiar antyterroryzmu*, Warszawa 2008.

² Ryszard Kapuściński w *salonie Profesora Dudka*, <http://kapuscinski.info/ryszard-kapuscinski-w-salonie-profesora-dudka.html>; dostęp 26.09.2017 r.

³ <http://www.worldatlas.com>; dostęp 27.09.2017 r.

z 2001 r., ale aż 11 z nich miało miejsce począwszy od 2000 r., w tym 6 w Azji, 3 w Afryce oraz po jednym w Ameryce Północnej i w Europie (a ściślej w Biesłanie na Kaukazie). Podkreślić należy, że jest to tylko niezbyt duży procent wszystkich takich aktów przemocy, jakie rozegrały się w tym czasie na całym świecie, a które liczyć można w setkach, a nawet tysiącach. Absolutne centrum codziennego zagrożenia stanowi Bliski Wschód i środkowa Azja (Afganistan, Pakistan i Indie).

Oczywiście, abstrahując od moralnej oceny terroryzmu i prostego faktu, że niemal każda ludzka śmierć w dowolnym miejscu globu jest dramatem, nie tylko sama liczba ofiar ma znaczenie, lecz także efekt psychologiczny, jaki jest przez zamach wywierany. O to przecież chodzi przede wszystkim terrorystom. Niewiele przesady jest w stwierdzeniu belgijskiej pisarki Amelie Nothomb: „Samolotu nie porywa się dla przyjemności, ale po to, by zaistnieć na pierwszych stronach gazet. Wystarczy zlikwidować media i wszyscy terroryści wyładują na bezrobociu”⁴. Katarzyna Maniszewska zwraca wręcz uwagę na swoiste wzmacnianie przekazu propagandowego aktów terrorystycznych przez sposób działania samych mediów⁵. Co więcej słusznie zauważył A.P. Przemyski, że jeszcze groźniejsza z punktu widzenia bezpieczeństwa i porządku publicznego jest konstatacja, że ugrupowania zainteresowane osiągnięciem jakichkolwiek skutków politycznych na terenie Polski mogą swój cel zrealizować samym poinformowaniem o groźbie ataku⁶. Rodzi to zatem kwestię poczucia społecznej odpowiedzialności mediów na tle pogoni za sensacją czy też udowadniania przez poszczególnych dziennikarzy lub redakcje swojej „wyższości” poprzez publikowanie tzw. informacji ekskluzywnych, bez oglądania się na potencjalne koszty takiego działania⁷. Z tej perspektywy szczególnie mocno – przynajmniej z naszego punktu widzenia – zaznacza się szereg „dokonań” terrorystycznych na terenie Europy. Wskazać można zwłaszcza na takie wydarzenia, jak:

- atak na Centrum Teatralne na Dubrowce w Moskwie, 133 ofiary śmiertelne (2002),
- zamach w moskiewskim metrze, 41 ofiar (2004),
- zamachy w pociągach w Madrycie, 191 ofiar (2004); był to najkrwawszy europejski atak od czasu wybuchu bomby w samolocie linii lotniczych PanAm na szkockim Lockerbie w 1988 r.,

⁴ A. Nothomb, *Podróż zimowa*, Warszawa 2011.

⁵ K. Maniszewska [w:] *Zagadnienia fizycznej walki z zagrożeniami terrorystycznymi. Aspekty organizacyjne i prawne*, red. K. Jałoszyński, Warszawa 2010, s. 28–47. Nie jest to zresztą jedyny przykład, jak szalenie destruktywną rolę z różnych przyczyn potrafią niekiedy odgrywać dziennikarze.

⁶ A.P. Przemyski, *Potencjalne obiekty ataku terrorystów (studium procesu wyboru celu zamachu)* [w:] *Przestępczość zorganizowana, świadek koronny, terroryzm w ujęciu praktycznym*, red. E.W. Pływaczewski, Kraków 2005, s. 529.

⁷ Przykład takiego prawdopodobnie destruktywnego działania dla pracy organów ścigania i prokuratury, na innym niż antyterrorystyczne polu, został opisany w książce K.M. Kaźmierczaka i P. Talagi, *Sprawa Ziętary. Zbrodnia i klęska państwa*, Warszawa 2015, s. 363–372. Z kolei w artykule W. Matyji przedstawiono, na przykładzie zamachu podczas maratonu bostońskiego, wzór pozytywnego w wielu aspektach działania mediów i współpracujących z nimi przedstawicieli aparatu państwowego (W. Matyja, *Media – obosieczna broń w walce z terroryzmem. Próba charakterystyki na przykładzie prasowych i telewizyjnych doniesień o zamachu w Bostonie*, PBW 2015/13).

USTAWA

z 10.06.2016 r.

o działaniach antyterrorystycznych

(Dz.U. poz. 904; zm.: Dz.U. z 2016 r. poz. 1948)

ROZDZIAŁ 1

Przepisy ogólne

Art. 1. [Zakres ustawy]

Ustawa określa zasady prowadzenia działań antyterrorystycznych oraz współpracy między organami właściwymi w zakresie prowadzenia tych działań.

1. W dniu 9.12.2014 r. Rada Ministrów uchwałą nr 252 w sprawie „Narodowego Programu Antyterrorystycznego na lata 2015–2019” (M.P. poz. 1218) przyjęła założenia strategii antyterrorystycznej na wskazany okres. W dokumencie tym nie sformułowano jednak konieczności stworzenia specjalnej ustawy ukierunkowanej na to zagrożenie dla bezpieczeństwa państwa. Stąd też niniejsza ustawa nie jest konsekwencją realizacji Programu. Uchwalenie ustawy jest jednak nie tylko efektem stale zwiększającego się zagrożenia – na skutek różnych czynników – Polski atakiem terrorystycznym, ale także powinno być traktowane jako kolejny element realizacji wielu umów międzynarodowych oraz regulacji Unii Europejskiej dotyczących zwalczania tego zjawiska, a wskazanych w załączniku nr 2 do uchwały, takich jak (pominięto akty nieobowiązujące):

a) na forum **Organizacji Narodów Zjednoczonych** (ONZ):

- Konwencja w sprawie przestępstw i niektórych innych czynów popełnionych na pokładzie statków powietrznych, przyjęta w Tokio w dniu 14.09.1963 r., w stosunku do Polski weszła w życie 17.06.1971 r. (Dz.U. z 1971 r. poz. 147),
- Konwencja o zwalczaniu bezprawnego zawładnięcia statkami powietrznymi, przyjęta w Hadze w dniu 16.12.1970 r., w stosunku do Polski weszła w życie 20.04.1972 r. (Dz.U. z 1972 r. poz. 181),
- Konwencja o zwalczaniu bezprawnych czynów skierowanych przeciwko bezpieczeństwu lotnictwa cywilnego, przyjęta w Montrealu w dniu 23.09.1971 r., w stosunku do Polski weszła w życie 27.02.1975 r. (Dz.U. z 1976 r. poz. 37),
- Konwencja o zakazie prowadzenia badań, produkcji i gromadzenia zapasów broni bakteriologicznej (biologicznej) i toksycznej oraz o ich niszczeniu, przyjęta w Moskwie, Londynie i Waszyngtonie w dniu 10.04.1972 r., w stosunku do Polski weszła w życie 26.03.1975 r. (Dz.U. z 1976 r. poz. 1),

- Protokół o zwalczaniu bezprawnych czynów przemocy w portach lotniczych obsługujących międzynarodowe lotnictwo cywilne, przyjęty w Montrealu w dniu 24.02.1988 r., dokument podpisany przez Polskę 24.02.1988 r., ratyfikowany 31.04.2004 r. (Dz.U. z 2006 r. poz. 348),
- Konwencja o zapobieganiu i karaniu przestępstw przeciwko osobom korzystającym z ochrony międzynarodowej, w tym także przeciwko dyplomatom, przyjęta w Nowym Jorku w dniu 14.12.1973 r., w stosunku do Polski weszła w życie 13.01.1983 r. (Dz.U. z 1983 r. poz. 168),
- Międzynarodowa konwencja przeciwko braniu zakładników, przyjęta w Nowym Jorku w dniu 18.12.1979 r., w stosunku do Polski weszła w życie 26.06.2000 r. (Dz.U. z 2000 r. poz. 1123),
- Konwencja o zakazie lub ograniczeniu użycia pewnych broni konwencjonalnych, które mogą być uważane za powodujące nadmierne cierpienia lub mające niekontrolowane skutki przyjęta w Genewie w dniu 10.10.1980 r., w stosunku do Polski weszła w życie 2.12.1983 r. (Dz.U. z 1984 r. poz. 104 ze zm.),
- Konwencja o ochronie fizycznej materiałów jądrowych została otwarta do podpisu w Nowym Jorku i Wiedniu w dniu 3.03.1980 r., wraz z poprawką sporządzoną w dniu 8.07.2005 r., w stosunku do Polski weszła w życie 8.02.1987 r. (Dz.U. z 1989 r. poz. 93),
- Konwencja o zwalczaniu bezprawnych czynów skierowanych przeciwko bezpieczeństwu żeglugi morskiej z 10.03.1988 r., w stosunku do Polski weszła w życie 1.03.1992 r. (Dz.U. z 1994 r. poz. 635),
- Protokół o zwalczaniu bezprawnych czynów skierowanych przeciwko bezpieczeństwu platform stacjonarnych, położonych na szelfie kontynentalnym z 10.03.1988 r., w stosunku do Polski wszedł w życie 1.03.1992 r. (Dz.U. z 2002 r. poz. 211),
- Konwencja w sprawie znakowania plastycznych materiałów wybuchowych w celu ich wykrywania, podpisana w Montrealu w dniu 1.03.1991 r., w stosunku do Polski weszła w życie 25.11.2006 r. (Dz.U. z 2007 r. poz. 948),
- Międzynarodowa konwencja w sprawie zwalczania terrorystycznych ataków bombowych, przyjęta w Nowym Jorku w dniu 15.12.1997 r., w stosunku do Polski weszła w życie 4.03.2004 r. (Dz.U. z 2007 r. poz. 438),
- Międzynarodowa konwencja o zwalczaniu finansowania terroryzmu, przyjęta w Nowym Jorku w dniu 9.12.1999 r., podpisana przez Polskę w dniu 4.10.2001 r., w stosunku do Polski weszła w życie 26.10.2003 r. (Dz.U. z 2004 r. poz. 2620),
- Międzynarodowa konwencja w sprawie zwalczania aktów terroryzmu jądrowego z 13.04.2005 r., w stosunku do Polski weszła w życie 8.05.2010 r. (Dz.U. z 2010 r. poz. 740),
- Rezolucja Rady Bezpieczeństwa nr 1189 z 1998 r. w sprawie międzynarodowego terroryzmu,
- Rezolucja Rady Bezpieczeństwa nr 1368 w sprawie zagrożeń dla międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa powodowanych przez terroryzm (z 2001 r.),

- Rezolucja Rady Bezpieczeństwa nr 1456 w sprawie spotkania na wysokim szczeblu Rady Bezpieczeństwa dotyczącego zwalczania terroryzmu (z 2003 r.),
 - Rezolucja Rady Bezpieczeństwa nr 1373 w sprawie zagrożeń dla międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa powodowanych przez terroryzm (z 2001 r.),
 - Rezolucja Rady Bezpieczeństwa w sprawie zagrożeń dla międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa powodowanych przez terroryzm: nr 1377 z 2001 r., nr 1438 z 2002 r., nr 1440 z 2002 r., nr 1450 z 2002 r., nr 1452 z 2002 r., nr 1455 z 2003 r., nr 1465 z 2003 r., nr 1516 z 2003 r., nr 1526 z 2004 r., nr 1530 z 2004 r., nr 1535 z 2004 r., nr 1566 z 2004 r., nr 1611 z 2005 r., nr 1617 z 2005 r., nr 1618 z 2005 r., nr 1735 z 2006 r., nr 1787 z 2007 r., nr 1805 z 2008 r., nr 1822 z 2008 r., nr 1904 z 2009 r.,
 - Międzynarodowy kodeks dla ochrony statków i obiektów portowych (International Ship and Port Facility Security Code, ISPS), przyjęty w dniu 12.12.2002 r. Rezolucją nr 2 Konferencji Umawiających się Rządów – Stron Międzynarodowej konwencji o bezpieczeństwie życia na morzu, 1974 (Dz.U. z 2005 r. poz. 1016);
- b) w ramach współpracy w **Unii Europejskiej** (UE):
- Europejska Strategia Bezpieczeństwa, przyjęta przez Radę Unii Europejskiej w dniu 12.12.2003 r.,
 - Strategia Unii Europejskiej w dziedzinie zwalczania finansowania terroryzmu, przyjęta przez Radę Unii Europejskiej w dniu 14.12.2004 r.,
 - Strategia Unii Europejskiej dotycząca zewnętrznych aspektów przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, przyjęta przez Radę Unii Europejskiej w dniu 5.12.2005 r.,
 - Strategia Unii Europejskiej w dziedzinie zwalczania terroryzmu, przyjęta na posiedzeniu Rady Unii Europejskiej w dniach 1–2.12.2005 r. oraz Plan Działania,
 - Strategia Unii Europejskiej w dziedzinie zwalczania radykalizacji postaw i rekrutacji do ugrupowań terrorystycznych, przyjęta na posiedzeniu Rady Unii Europejskiej w dniach 15–16.12.2005 r. oraz Plan Działania,
 - Strategia Bezpieczeństwa Wewnętrznego: Dążąc do europejskiego modelu bezpieczeństwa z marca 2010 r. oraz Plan Działania z listopada 2010 r. (Komunikat Komisji dla Parlamentu i Rady: Strategia Bezpieczeństwa Wewnętrznego UE: Pięć kroków w stronę bardziej bezpiecznej Europy),
 - Deklaracja w sprawie Zwalczania Terroryzmu, przyjęta podczas szczytu szefów państw i rządów w dniach 25–26.03.2004 r.,
 - Traktat Amsterdamski z 2.10.1999 r., w stosunku do Polski wszedł w życie 1.05.2005 r. (Dz.U. z 2004 r. poz. 864),
 - Traktat z Lizbony z 13.12.2007 r. (Dz.Urz. UE C 306, s. 1), w stosunku do Polski wszedł w życie 1.12.2009 r. (Dz.U. z 2009 r. poz. 1569),
 - Decyzja Rady 2009/371/WSiSW z 6.04.2009 r. ustanawiająca Europejski Urząd Policji (Europol) (Dz.Urz. UE L 121, s. 37), weszła w życie 1.01.2010 r.,
 - Decyzja ramowa Rady 2001/500/WSiSW z 26.06.2001 r. w sprawie prania brudnych pieniędzy oraz identyfikacji, wykrywania, zamrożenia, zajęcia i konfiskaty

Michał GABRIEL-WĘGŁOWSKI – doktor nauk prawnych; absolwent Podyplomowego Studium Przestępczości Zorganizowanej i Terroryzmu na Uniwersytecie Warszawskim (2007); prokurator Prokuratury Regionalnej w Gdańsku, od 10 lat pracuje na Pomorzu w prokuratorskim pionie zwalczania przestępczości zorganizowanej; sędzia prokuratorskiego Odwoławczego Sądu Dyscyplinarnego; współinicjator i współtwórca wprowadzonej w Policji i Prokuraturze metodyki zwalczania uprowadzeń dla okupu (2011–2012); odznaczony Srebrnym Medalem „Za Zasługi dla Policji” (2014). Autor ponad 100 publikacji z zakresu prawa karnego oraz funkcjonowania prokuratury, w tym m.in.: komentarza do ustawy o świadku koronnym (2011), dwóch komentarzy do obszernych części regulaminu wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury (2009 i 2013), komentarzy do nowelizacji Kodeksu postępowania karnego (2015, 2017), monografii *Przestępstwa przeciwko humanitarnej ochronie zwierząt* (2008), propozycji projektu ustawy o Biurze Prokuratury do Spraw Przestępczości Zorganizowanej („Przestępczość zorganizowana. Fenomen. Współczesne zagrożenia. Zwalczanie. Ujęcie praktyczne”, Szczytno 2013), a także współautor propozycji projektu regulaminu prokuratury (IWS, 2014). Uczestnik, panelista i prelegent wielu konferencji i seminariów szkoleniowych.

Komentarz, szczegółowo i krytycznie prezentując nową w polskim prawodawstwie ustawę dotyczącą przeciwdziałania terroryzmowi, zawiera między innymi wyczerpujący opis czynności operacyjno-rozpoznawczych Policji i innych służb, podejmowanych na gruncie ustawy. Ponadto opracowanie obejmuje omówienie niektórych zagadnień karnoprocesowych, w tym związanych z pozbawieniem wolności, przeszukaniem, a także legalnością dowodów.

Czytelnikowi zaproponowano praktyczną pomoc w wyjaśnieniu takich kwestii, jak:

- prowadzenie czynności inwigilacyjnych przez Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego w miejscach publicznych i niepublicznych,
- zasady przeszukania wirtualnych chmur danych,
- reguły gromadzenia danych identyfikacyjnych cudzoziemców podejrzewanych o terroryzm,
- warunki specjalnego użycia broni palnej, w tym wykorzystania snajperów w działaniach kontrterrorystycznych.

Książka przeznaczona jest dla prokuratorów, sędziów, adwokatów, policjantów, funkcjonariuszy oraz żołnierzy służb i formacji antyterrorystycznych. Zainteresuje również przedstawiciele nauki, którym bliska jest problematyka zwalczania terroryzmu oraz wykorzystania niektórych policyjnych instrumentów operacyjnych.

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA 801 04 45 45, FAX 22 535 80 01
ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUPER.PL
WWW.PROFINFO.PL